

El Gironès

ANY I

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

NUM. 4

Redacció i Administració:
PLAÇA INDEPENDENCIA, 16. — Ent.

Diumenge 5 de Mars de 1916

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Girona, trimestre 1'50 ptes.
A fóra 2'00 "
Numero solt 0'10 "

Perqué no sou catalanistes?

A pesar de la molta propaganda que s'és feta, encare hi hán catalans qui no son catalanistes.

Sembla impossible, pero és cert. Es un estigma vergonyós per Catalunya. Es una macula infamant pel nostre poble.

L'existència de catalans que no son catalanistes és incomprendible. Pot estarse disconforme amb el criteri polític de tal o qual estol catalanista, pot tenir-se aversió als polítics professionals, pero renegar del Catalanisme és inexplicable.

Aquest fet és tant més trist i vergonyós quan els qui no volen ser catalanistes és: o per una supina e imperdonable ignorancia, o per una indigna temença e ignoble covardia o per haver-se despullat de la primogenitura a canvi d'un pobre plat de llenties.

N'hi hán que no'n són pel desconeixement complet que tenen del que és i del que significa el moviment social que, en sa integritat, s'anomena Catalanisme; d'altres pel temor de perdre un empleu o el favoritisme d'algun burócrata o en atenció als favors rebuts i als en expectativa d'algun cacic dels qui representen les oligarquies centralistes.

Un català conscient, coneixedor dels seus drets i dels seus devers com a individu d'un poble, com a part integrant d'una superior col·lectivitat, no pot deixar d'esser catalanista. Podrà tenir les seves particulars opinions en la política, però, per demunt dels interessos partidistes, deu posar-hi els sagrats interessos de la Patria, encarnats en el Catalanisme.

Aném a demostrar-ho.

Si considerem la significació etimològica de la paraula Catalanisme veurém com, indefectiblement, deu aplicar-se-la tot bon català. En efecte: les terminacions en *isme*, *ista*, expressen l'idea d'amor, veneració, preferència a lo que diu la paraula a la qual s'afegeixen. Per lo tant, Catalanisme vol dir amor, veneració, preferència a tot lo català a tot lo de Catalunya. Vol dir esser nosaltres, esser catalans, com diu En Prat de la Riba. Si Catalanisme indica el sentiment d'amor col·lectiu a Catalunya, la terminació *ista* el concreta a una individualitat determinada, tant individu, com entitat. Aixís, catalanista vol dir aquella persona o entitat qui tenen amor, veneració, preferència per tot lo que's refereix a Catalunya. Perxó aquest dictat pot aplicar-se, també, als estrangers, com tants n'hi há, qui, per vergonya dels mals catalans, s'enorgulleixen ostentant-lo.

Tot digne fill d'un poble té obligació de tenir amor, veneració, preferència a la seva terra, comportant-se en tots els seus actes com ciutadà noble i honorat; i si el català que posseïx aquestes qualitats se'l coneix pel nom de catalanista, ¿pot haver-n'hi cap que deixi d'ostentar aquest qualificatiu que l'honora i dignifica?

No és el Catalanisme la bandera d'un partit polític. El Catalanisme és un moviment social, el moviment social de Catalunya; i en aquets moviments de tot un poble vers el camí del seu avenç i autonomia, deuen cooperar-hi tots els com-

ponents de la societat.

Si el Catalanisme no significa res més que amor a la Patria nostra i amb ella a tot lo característic de la raça: llengua, lleis i costúms que la feren, en altre temps, un dels pobles capdevaners de l'Europa. Si Catalanisme és el nom donat a la Renaixença catalana, al ressorgiment de Catalunya que després d'un somni secular se redreça per a reconquerir lo que és seu, per a recuperar les llibertats que li pertanyen i fer reviure en ella el geni indòmit de la raça. Si el Catalanisme inclou en ell a tots els qui treballen per la reconstitució de la Personalitat de Catalunya. Si el Catalanisme és, en una paraula, l'expressió del desig d'un poble a governar-se a si mateix segons les seves lleis, a parlar en tot lloc i solemnitat la llengua que li comunicà Deu, a recobrar totes les llibertats que per Dret natural i polític li corresponen dins el tot orgànic de l'Espanya confederada, ¿es possible que un català deixi d'esser catalanista?

Son molts els qui diuen que ells son catalans, però que no son catalanistes, perquè el Catalanisme és una exageració, és separatista, i altres raons per l'estil, igualment falses i ridícoles. Català és un home nascut a Catalunya. Pot ser-ho, doncs, un enemic de Catalunya. Catalanista vol dir quelcóm més: vol dir que és un català identificat amb el moviment nacional de Catalunya, un català que té consciencia del seu esser nacional.

No'ns entretindrém a esmenussar les objeccions que oposen al Catalanisme els qui no saben lo que és. Sols farém remarcar que ells mateixos se confessen culpables regoneixent la condició d'estimar de veres a Catalunya tan sols an els catalanistes, qui no's contenten amb dir-ho, sino que tradueixen en actes la estimació, única manera de probar que és sincera i veritable.

¿Ó pot comprobar-se amb la senzilla constatació de dos fets que passen tots els dies.

Per a tot ciutadà patriota és un dever dels més sagrats el respectar i honorar la bandera de la Patria. La bandera de Catalunya, ¿quina és sino la bandera gloriosa de les quatre barres? Doncs bé, ¿qui són els que li reten el degut homenatge fent-li ofrena del seu amor i veneració? No son els catalans a seques, nó; son els catalanistes els únics qui la tenen per senyera de les seves societats i la fan onejar com a símbol sacrossant de la Patria. Tan cert és aixó que ¿quants n'hi hán dels qui *no més son que catalans*, que de la bandera de les quatre barres ne diuen la bandera catalanista! ¿Quantes vegades l'hauréu sentida aquesta stulta aberració!

Més evident resulta encare nostre afirmació si ens fixém amb el que passa amb l'ús de la llengua.

Ningú pot negar que l'amor a la llengua és el nervi del patriotisme, que la llengua és per a una nació la més solida fortalesa, la més segura muralla. No pot dir-se bon català, ni tan sols català,

aquell qui menyspreua la seva llengua i no s'esforça valentment per a que torni a ocupar el setial de reina que li pertoca, sino que té l'atreuiment i gosadia d'oposar al ús de la llengua nostrada l'ús d'un altre, per l'il·lògica raó de dir-li oficial, oficialitat que no existeix, ni de fet, ni de dret, sino solsament per la rutina i covardia dels catalans.

Es absurde desconeixer l'influencia vital que per a un poble representa l'ús de la llengua, que és l'expressió inconfonible i essencial de la seva ànima, la raó substantiva de la seva existencia característica, la vida mateixa de la raça. ¿Haguera, tal volta, existit la nostre espléndida Renaixença, sense l'immortalitat de l'ànima del nostre poble, l'immortalitat de la llengua catalana, qual reviscolament ne fou la causa determinadora?

L'ús de la llengua catalana és propi i natural a tot català, obligatori a tot bon català. No obstant els qui la parlen i escriuen sense excuses ni pretericions de cap mena, són els catalanistes. Allí ón hi há un català com cal, entusiasta de la seva llengua, ja desseguida és calificat de catalanista, regoneixent-lo per aquest sol fet com a quelcóm més que un català qualsevol. Es més: el sol fet d'escriure en català, ja suposa la professió de Catalanisme. ¿No us hi heu trobat mai llegint un escrit en català d'algun amic, que ún dels qui us escoltaven us interrompés exclamant: «¿Deu ser catalanista aquest, que veig que escriu en català!»?

Ademés. Al verificar un acte patriòtic o fer alguna manifestació de Catalanisme, no heu sentit dir-vos mai: *vosté és molt català?* Es a dir, que's distingeix entre un català i un *molt català*. El primer serà defectuós, sols el segon serà sencer, perquè en sentiment patri, en comportar-se com un bon patriota no pot haver-hi un *més* i un *menys*.

Contra el Catalanisme no hi há excusa admissible. Es un dever de tot català l'esser catalanista i del degut comportament com a tal per cap raó pot desentendre's-en. Si viola aquest dever, si'l conculca, serà maleit de Catalunya i ho serà, també, de Deu, qui vol que regni la Justicia en els pobles i reproba i condemna a tots aquells qui, per acció o per omisió, destorben el seu regnat.

EUDEMUS.

L'oficialitat exclusiva del castellà es anti-constitucional

La pretensió de que la llengua castellana siga a Espanya l'únic idioma oficial además de no fundarse en cap rahó sòlida, en cap argument convincent, està en oposició ab el Dret Natural, ab els fonaments del Dret públich, ab les ensenyances de la Historia, ab l'exemple dels Estats més avantsats y progresius d'Europa y América, ab lo que exigeix la cultura y tots els interesos morals y materials d'Espanya, en una paraula, ab el veritable patriotisme, que no consisteix, com ab els fets demostran creuer alguns, en cobrar bons sous y cantar pre-

térites grandeses, sino en treballar per a aumentar la riquesa, la cultura, la prosperitat de la Patria.

Peró hi ha més: la déria castellanista d'esclourer de les esferes de la vida pública y oficial a totes les demés llengües espanyoles es també anti-constitucional, contraria al esperit y a la lletra de la Constitució de 1876, que es la vigent.

En efecte, l'article 13 regoneix «a tot espanyol el dret d'emitter lliurement ses idees y opinions, ja de paraula ja per escrit, sense sujeció a censura prévia» y es innegable que l'oficialitat exclusiva del castellà es la negació encoberta y disimulada, però radical, de aquesta llibertat d'expressió en tots els espanyols no castellans (qui no son poch, res menys que uns set milions) perquè els hi priva en multitud de casos, en els més importants de llur vida individual y colectiva, d'emetter les idees en el llenguatge propi y natural, en el que pensan y discorren, en el que espontaneament ses idees tendeixen a manifestarse y se'ls obliga forsosament a servir-se d'una llengua estranya e imposada en tots els afers més capdals del ordre privat y públich, en les escoles, Instituts, Universitats y demés establiments d'ensenyansa, en els Tribunals en les Oficines, en el Parlament y fins en la contractació particular.

¿I qui dirá que te verdadera y completa llibertat d'expressió l'idea, el pensament que tan bon punt vol manifestarse al exterior ja topa ab una prohibició gubernativa que li barra el pas, que li ofega el primer crit si no se doblega a uns sons, a uns giros, y a uns motllos gramaticals que no se li avenen, si no se somet a una sintáxis y a una prosodia fetes per a altres mentalitats y altres gorges, que repugnan al propi, natural y espontani modo de concebir y manifestar el pensament? ¿Ahont és la llibertat d'emissió si el pensament aixís que naix ja se veu forsat a adaptarse a unes lleis gramaticals destinades a gent de diferenta raça, si se veu privat de sortir de les pregonats del enteniment a no esser que se despulli del ropatge propi y natural, d'aquell ropatge que Deu li ha donat, y se'n posi un altre que no li escau, que no es fet per a ell, que no li va a la mida y ab el qual se l'obliga a presentarse al mon exterior, no vestit y habillat com deuria, sino disfressat y deformat?

No, no hi ha llibertat en l'emissió del pensament quan a aquest se li prohibeix la seva manifestació natural, propia, espontánea y se l'obliga, dintre mateix del sagrat de la consciencia, a una prévia y perjudicial traducció en altre llenguatge foraster. Es aixó una *censura prévia* tan rigurosa com irracional que no deixa sortir al exterior els conceptes, per veraders y bons que sigan, si abans no renegan del seu origen y naturalesa íntima y no prenen filiació castellana. Es una *duana* que despóticamente damna com a frau a tot producte intelectual que no porti la marca de fàbrica de Castella. Es una coacció, una falta de llibertat que implica una subjecció mental, un esclavatje intelectual mil voltes més repugnant que l'esclavatje y subjecció corporals, perquè es un esclavatje *sacrilech*, com afir-

mà ab lloable valentia el gran Menendez y Pelayo davant de la Reina Regent y el Govern presidit pel Sr. Sagasta, perquè és «pretendre engrillonar lo que Deu ha fet espiritual y lliure, lo verb humà, resplandor débil y mitj esborrat, però resplandor al fi, de la Paraula divina.» (1)

I no s'objecti que aquesta falta de llibertat en la manifestació del pensament, que la coacció aquesta és cosa purament especulativa, ideològica, però sense ulteriors conseqüències en la vida real perquè la veritat es que transcendeix a la vida pràctica y produheix en ella funestos resultats. Ho veurem, si a Deu plau, en el número següent.

J. P.

(1) Menendez y Pelayo, Discurs pronunciat en els Jocs Florals de Barcelona, any 1886.

COMENTARI

Serán síntomas?

Des de fa temps els fets sembla s'empenyen en acumular al entorn de la trista Espanya, calamitats i misèries, com si s'alcessin en l'horitzó de la seva vida negres ombres, en presagi de mals esdevenidors irremediabils. Sembla talment com si demunt d'Espanya l'infortuni hagués sospès una nova espasa de Damocles, que vingués a ser l'impossible d'una obra profitosa i fecunda.

Un dia hi hagué un governant En Maurà, que orientava la seva obra de cara a l'opinió; una onada revolucionària el llençà violentment del poder. En altre ocasió, un home d'Estat nou, plé de modernitat, En Canalejas, intentava caminar per les rutes segures que conduïxen a la reconstitució d'una Espanya jove, forta i novíssima; el fatum arrebatà per sempre aquella existència ja en els seus inicis pròdiga.

Quan després d'enormes sacrificis anem a tocar l'obra salvadora de la Mancomunitat, quan aquesta encarnant l'esperit llegendari de Catalunya, anava a revolucionar la nostra terra i se constituïa devant del món enter, en un model pel regiment dels pobles; quan tot just la Mancomunitat anava a començar la tasca gloriosa, el món queda encapçalat i la consecució de la base econòmica indispensable a tota actuació, se fa impossible de conseguir i no pot cimentar-se demunt d'ella la grandiositat del edifici patri.

Arrán d'això, arrán del paorós conflicte europeu, monstre devastador de l'humanitat gement, trontollà tot lo instituit, un daltabaix era jatal si no hi havia seny i esforç per a sortejar a furia del vent i de les aigües. I quan Espanya sabiament, patriòticament dirigida s'haguera posat en condicions de ser un futur Estat poderosíssim, el jatalisme conjia la sort d'Espanya a homes com En Dato i els seus, que han sigut sens mena de duples, els polítics més inútils i menys conscients dels temps actuals.

Vé En Romanones al Poder, i passats els primers instants, esperances momentànies queden sens efecte, i de nou el carro de la Governació va seguint velles rutes, plenes de sots i de fang, i el carro s'encalla a cada pas en les jondes roderes i els carreters inhàbils lluny de posar-lo a vores, se van entretinent en els jondos plens de baixes concupiscències.

Es aquest el resum de l'història política de l'Espanya contemporània; gairebé la de totes les edats: Relegació del grans interessos col·lectius, privança dels particulars. Odi per la llum evocadora de vida nova; amor a les petites misèries que s'constitueixen com a distintiu de les castes de govern. Lluites a base de personalismes, afavorint als clients i als amics; càs omis a les corrents d'ideal i d'opinió. Cambis de positura, orientacions noves, son del·tes de lesa patria.

Les esferes centralistes plenes d'oligarquies, han tingut una norma per instint de conservació i de disbaixa. La norma de guerra ha mort, a tot inici de vida o de renovació. Per això han creat un estat passional entre regions germanes; per això han mantingut viva la flama del odi; per això les col·lectivitats mortes de gran part d'Espanya, s'han vingut oposant sempre, com per sistema als treballs i als afanys de Catalunya.

Han volgut que entre ells i nosaltres s'

hi alcés una valla, i per això han anat rebutjant les peticions catalanes, sense que les velles desferres centralistes sapiguessin veure que al no escoltar la veu de Catalunya, anaven preparant la seva pròpia mort.

Que sols de la vida pot sortir la vida; que de la mort sols en queda destrucció i miasmes.

I les seves obres son mortes també, i sobre d'elles hi pesa un fat terrible, que fa esteril tot lo que s'toca.

I nosaltres mentres tant aném repetint aquella sentència, que s'un convenciment: O Catalunya salvarà a Espanya o Catalunya matarà a Espanya.

PONS

Centre Catalanista

PRIMERA CONFERENCIA DEL CICLE.—El passat diumenge en el local del «Centre Catalanista», va donar-se davant de distingit concurs, la primera conferència del cicle, a càrrec del intel·ligent professor de la Normal de Mestres i actiu consoci, En Joan Gomis Llambias, dissertant sobre l'interessant tema «Els dos esperits ibèrics».

El President accidental D. Albert de Quintana pronuncià frases d'elogi pel conferenciant, del que'n feu la presentació.

El senyor Gomis comença la seva tasca, amb correcció de paraula. Digué que l'arrest de joventut que té la nostra actuació política, porta una vibració d'entusiasme a tots els esperits i predisposa als homes que combreguen amb els nostres ideals, ha portat-hi ardidament tota la virtut de sòlides i constants activitats. Per això ell al veure el desvetllament de novelles energies juvenils, sent creixer en son cor l'optimisme fecund i creu veure menys fose l'horitzó del nostre pervindre, del pervindre de l'actuació catalana, orientada amb tanta modernitat i sensatesa.

Diu que aixís com l'individu té un principi d'esperitualitat que informa la seva vida, aixís també les col·lectivitats tenen un element semblant, que fa viure en els pobles amb grans corrents d'ideal, causa de les emocions d'una existència profitosa i inspiradores de tota la seva fesomia nacional.

Veuen en la península ibèrica dibuixar-se dos psíquis col·lectives ben diferenciades, producte d'esperituals tendències i que'n la realitat pràctica se traueixen en manifestacions gairebé contraposades, i amb característiques pròpies ben definides.

L'una d'aquestes psíquis ibèrica està plena del ardor dels afanys de joventut, treballa incansable per el seu millorament en tots els ordres, té un sentit de construcció i de renovament, la seva labor es de resultats positius.

L'altre en cambi sent els mancaments d'un afany afeblit, s'entreté en reproduir vicis ancestrals, amb migradesa de visió, i més que construir desfà obres meritòries, sent la peresa d'una renovació, i desconeix l'esforç d'una labor positiva.

Com una de les tantes paradoxes de la vida, pública i privada, la psíquis negativa, la psíquis pasiva, té un predomini sobre les actives. Predomini que esdevé irritant perquè fa infeconda la labor pacientíssima de l'altre psíquis.

Influir per a que la psíquis activa, representada principalment per Catalunya, imperi en Espanya, per l'entorn de motils antics i de resabis funestos, es la gran obra que incumbeix d'una manera especial, a la joventut catalana, que sent el vigor d'idealitats enlairades i de sentiments nobilíssims.

Si aquesta obra d'influència i d'invasió de les parts vives d'Espanya, sobre les parts negatives, pot arribar a tenir un

triomf i d'èxit, haurém realitzat l'obra magna de fer renaixer una Ibèria, una Espanya nova, redimida i salvada per Catalunya.

Aplaudiments calorosos i sincers acolliren les paraules del jove professor, felicitant tots els concorrents al conferenciant, que amb tant d'acert havia sapigut desenrotllar l'interessant tema que havia escollit.

AGRE-DOLÇ

Son tan minúsculs els nostres governants, que mai poden pendre una mida que sigui del tot beneficiosa del país.

Ara mateix semblava que tenien un moment de bona voluntat al donar a Barcelona el Port franc, que feia tants anys venia demanant-se. Però (l'etern però) ja han tingut que fer una de les seves. En el projecte o en les bases del mateix, se diu que una empresa particular, constituïda amb arreglo al Còdic de Comerç, es la que ha de ser-ne concessionaria, i això que no's pot admetre per dignitat, es per lo que s'han afanyat a rebutjar el projecte les nostres entitats vives.

Son incorregibles: sempre els fovoritismes, els interessos privats están en situació de privilegi; ells son els mòvils de tota la governació espanyola. Per això caminem com caminem; per això enlloc d'avençar, ens capbussèm en un abim obscur, insondable...

En mig de tot siguins consol, entre la desgracia, que l'Espanya madrilenya, amb pensament castellà, es la que'ns precipita al daltabaix, daltabaix que potser serà per algú una veritable entronització.

* * *

L'ex-secretari dels Jocs Floral i ex-Paborde secretari de la «Confraria de Sant Jordi» que, are, per motius que son del domini públic, actúa de Redactor en cap del setmanari maurí, les emprén des de el ambiente de «Patria» contra els qui califiquen d'anima a la llengua d'un poble i contra dels regionalistes gironins perquè se li acut dir, per a encubrir als seus actuals correligionaris, que són neutrals en religió.

Es tota una desaprensió volguer venir a tirar pedres des de un teulat de vidre. En lloc de volguer molestar als qui, entre ells hi hán valerosos apologistes catòlics i més desinteressats que cap, més valdria que guaités entre els seus actuals correligionaris, on hi trobaria bona tasca a fer per a la seva missió sacerdotal.

I com que val més pendre's-ho en broma, podriem dir-li, que la minoria regionalista de l'Ajuntament no li cal preocupar-se dels interessos religiosos havent-hi com hi hán, entre la minoria maurina, uns tan eloqüents i fervorosos apologistes catòlics.

* * *

El preclar escriptor castellà Azorín defensa el dret dels pobles a expressar-se en la llengua que'ls es propia.

L'arcalde de R. O. de Barcelona en el acte de pendre possessió, d'acord amb el Govern central, fa el discurs en català.

El Comte de Romanones escriu un telegrama en el que expressa la seva simpatia per tot lo que's mitjà d'expressió de l'intimitat de l'ànima espanyola i espiritual instrument de sa grandesa.

Fins un home del temperament del Sr. Alba, diuen que manifestà en conversa particular amb el senyor Rius i Rius, que trobava molt natural que en tot lo que's referia al regim interior de les corporacions se fés en català.

Si es aixís, el triomf nostre, de Catalunya es en tota la línia.

Sols en contra restaràn un petit nucli

de catalans invadits de forasterisme, i encara de valors semblants als del senyor Bassols i comparsaria, i als dels maurins que tenen l'acefalia política i el ridícol per supremes característiques.

Joventut Catòlica - Regionalista

La Junta Directiva d'aquesta entitat amb motiu del trascendental parlament en defensa de nostra gloriosa llengua pronunciat per el Regidor del Barcelona D. Jaume Bofill i Matas, va dirigir-li, el següent missatge:

HONORABLE SENYOR:

Vostre parlament a l'Ajuntament barceloní fou una bella i brillant peroració, prò, més que tot, una afirmació valenta de patriotisme. Haveu exposat una doctrina irrefusable enfront de la qual no hi cap argumentació possible. Haveu analitzat i palesat les excel·lències de la nostra gloriosa llengua, demostrant magistralment que Catalunya té dret a servir-la ben íntegra i deu conrear-la, ensemps que lluitar per la seva glorificació aixecant-la al nivell que li correspon entre les demés nacionalitats.

Haveu triomfat: Vostres adversaris, els de sempre, els contraris a les aspiracions del nostre poble, aquells que tant pregonen als quatre vents que atentem amb les nostres campanyes catalanesques al principi sagrat de l'unitat de la Patria, han sigut vençuts.

¡Amb vos ha triomfat també Catalunya tota!

Per çó, nosaltres, aquesta «Joventut Catòlica Regionalista de Girona», en els seus primers jorns que frueix de vida pública, vol exterioritzar-vos la seva admiració i retreu's homenatge, per cert ben merescut, mitjançant aquest missatge que si bé es migrat, no per çó deixa de ser humil penyora dels sentiments patriòtics que sentim bategar en nostres cors joves, endreçant-vos la més coral felicitació i desitjant-vos que Deu vos dongui molts anys de vida per a continuar amb la mateixa fé la tasca encaminada a la reconstrucció de la nostra vida nacional.

Girona vint i nou de febrer de mil noucents setze.—Josep M.ª Cruañas.—Pere Solà.—Pere Omedes.—Josep M.ª Busquets.—Narcís Pérez.—Joan Montardit.—D. Peracaula.—A. Valls.—Ramón Xifra.—Narcís Plaja.—Joaquim Plana.—Joaquim Clarà.

CULTURA I ART

El passat diumenge, en els claustres incomparables de la nostre Catedral, el nostre dilecte amic i arquitecte meritíssim En Rafel Masó, va donar una conferència d'art, davant dels joves i senyoretetes de la Normal.

Explicà l'origen, l'objecte i l'evolució dels claustres des de l'impluvium romà fins els soperbs monuments migevals que podèm admirar en varies iglésies de Catalunya, entre altres els de la nostra Catedral.

Demostrà com la lògica i la mecànica presidiren les construccions del període romànic, que amb la serietat que les envolta, la santedat dels seus motius i l'ingenuïtat en les formes d'expressió, les converteixen en veritables joies del esperit artístic-religiós de Catalunya.

Examinà les diverses parts del claustre, explicant els preciosos capitells i les seves composicions referents a passatges del Antic i Nou Testament.

Tots els concorrents se vegeren molt complaents, resignant-se a l'esperança

de repetir i continuar tasques tan meri-
ries i instructives.

Viu, encare el caliu del foc sagrat del
amor a l' Art, que d' una manera tan ma-
ravellosa esclatà el dia de la *Festa del
Any nou dels Artistes*, se reuniren el pas-
ssat dissapte tots els músics gironins i
quedà constituïda la «Societat Gironina
de Concerts».

Per aclamació fou nombrada la següent
Junta Directiva:

President primer, don Josep Serra
Oliva.

President segon, don Josep March.
Tresorer, don Miquel Oliva.

Arxiver, don Jaume Rué.
Vocals, don Joaquim Vidal, don Josep
Saló i don Tomás Mullera.

Director artístic, don Antón Juncà.
Secretari, don Sants Sagrera.

La novella entitat se proposa treballar
per l' Art musical i en bé del mateix.

Podem adelantar que hi ha en projecte
la celebració de dos grans concerts a to-
ta orquestra que en col·laboració amb la
societat cultural «Athenea», podrien ce-
lebrarse aquesta cuaresma i en el nostre
Teatre Principal.

A última hora arriba la nova de que
aquest any no hi haurà balls al Principal.

Encara que sabem no ha sigut per
oposars-hi els nostres concellers, rebem
la nova amb delectança al pensar que es
el primer pas per desierar del nostre pri-
mer colisseu els actes que presideix Ter-
psicore.

Tant de bo, que aquest any sigui tin-
gut per model per els nos.res concellers!

Per la propera Quaresma la Junta Di-
rectiva d' *Athenea* i la «Societat gironina
de concerts», venen treballant per a do-
nar tres sessions per la proxima tempora-
da quaresmal, amb tota esplendidesa i
selecció.

Dos de les primeres vetllades tindrien
com a base l' execució de «Impressions
sinfòniques» del mestre Garreta, que tan
d' èxit assoliren en la festa del «Any nou
dels artistes».

La tercera consistiria en una repre-
sentació de teatre clàssic, a càrrec de l'
Escola de Declamació que dirigeix l'
Adrià Gual.

Dintre breus dies exposarà a *Athenea*
el jove artista terressenc Antoni Badrinas,
pensionat a Dresde per la Diputació de
Barcelona.

Els dibuixos i les pintures d' En Ba-
drinas han sigut objecte d' una exposició
en les galeries Dalmau de Barcelona.

Sols unes paraules per a remarcar l'
èxit obtingut per un artista de casa, fill
de Torroella de Montgrí, el pintor En
Martí Gimeno, que acaba d' exposar a
càn Dalmau a Barcelona.

La crítica d' art ha fet un elogi entu-
siasista de la labor d' En Gimeno, qual
personalitat artística adquireix un relleu
extraordinari.

Ens complaurém en succesives oca-
sions de parlar més extensament del va-
ler i de l' obra d' En Gimeno.

A cà la Ciutat

La manca d' espai i de temps, ens
obliguen a retirar uns comentaris sobre
l' a ord municipal del augment d' un 10
per 100 a tots els empleats, aixís con-
també ens forcen a ser breus en els sa-
borosíssims comentaris de la sessió del
passat divendres, en la que 's discutí la
proposició presentada per les minories
regionalista, conservadora, jaumista i re-

publicana, sobre us de la llengua cata-
lana.

Concretant idees hem d' anticipar tres
fets que tenen relleu propi.

En primer terme la sessió darrera fou
una manifestació gloriosa d' homenatge
a la nostra parla, a la que 's tributà un
acatament d' afecte i d' amor filial. En
aquells moments solemnes l' Ajuntament
gironí, responia als batecs més profunds
de l' ànima catalana, i se feia digne del
grau altíssim que ha assolit l' ideal viu
de Catalunya.

En segon terme la sessió darrera ve-
nia a ser un motiu d' orgull per alguns
dels paladins que sostingueren brillant-
ment la causa sagrada de Catalunya. Els
primers mereixedors de lloa son els regi-
dors regionalistes senyor Quintana i Ma-
só, que amb elocuencia arrebatadora,
portaren fins lo més íntim de les nostres
conciències la vibració de la terra catala-
na, l' alé maternal de tota la seva vida,
concrecionada en la nostra parla excelsa;
el nom dels regidors esmentats s' ha d'
escriure amb lletres d' or en la làpida dels
il·lustres defensors gironins, de les nos-
tres reivindicacions.

També mereix un elogi la conducta
valenta del Alcalde senyor Llobet, que
responia a tota una tradició d' amor a les
nostres coses; elogi entusiasta mereix-
ent també els regidors senyor Font i
Fargas, Coll, Leal, Ferrer, Rohí, Ibáñez,
Serra, Oviédo, Solà, Noguera, Ensesa i
Regàs que votaren per la proposició d'
honor a la llengua.

I sols resta el tercer punt a tractar, el
dels contraris al sentit comú i a la sin-
ceritat, els repatans inconscients, se-
nyors Bassols, Sagrera, i Canal.

Els dos primers que intervineren en
el debat, continuaren visquent el ridicol
de sempre. Tards en la comprensió, de
visió mesquina, de toçneries sistemàti-
ques, se vegegen materialment arrollats,
batuts, en tota la línia, vergonyosament.
Poques vegades s' haurà vist un espec-
tacle semblant; materialment triturats, els
senyors Bassols i Sagrera, apareixien de
còs present, amb tota la nudat de la bui-
dor, amb tota la força del més enorme
dels fracassos.

I sobre els seus restes inanimats, hi
restava la rialla unànim de les gents de-
vant del ridicol que 'ls sepul·lava, com si
l' humorisme del seus conciutadans for-
més una corona a son entorn, epitafi sar-
càstic i d' oprobí, als que conculcaren les
lleis naturals, i posposaren als amors de
mare als egoismes de marastre desnatur-
ralitzada.

I encara per sobre del seu còs voltat
de rialles sarcàstiques, s' hi alçava com
una llosa tot un altre munt d' ironies...

Un altre dia insistirem.

GAZETILLA

D' ELECCIONS.—Malgrat les cába-
les, els conciliabuls i les anades i vingudes,
segueix enfosquit l' horitzó respecte
les properes eleccions.

—Es oficial la presentació de don
Lluís Ballvé, lliberal i per lo tant en-
casillat, pel districte de Vilademuls. No
està emprò definit si lluitarà en aquest
districte un republicà.

—Hi ha qui diu que la vinguda del
Sr. Torras Sampol obeeix a intents de
lluitar per Sta. Coloma contra el Sr. Ven-
tosa, encara que càs de cert certa la se-
va presentació un periòdic sospita que 's
retiraria en vigilies de l' elecció, com es
de consuetut en dit Sr. Torras Sampol.

—Per fi *Heraldo de Gerona* ha caigut
del burro. En la seva darrera edició rec-
tifica la notícia que donà en l' anterior
respecte a la presentació del senyor Cu-
sú, per Figueras. Ara recomana als seus
amics (?) l' apoi incondicional de la can-
didatura del senyor Salvatella, contra el

dissident lliberal senyor Cusi.

Es un altre planxa de les innombrables
que 's tira el *rouisme*, que pateix ja els
efectes de *decadencia senil* com a partit
polític.

—Diu *El Progreso* de Barcelona, que
'ls radicals de Figueras, d' acord amb els
federalis dissidents tracten de presentar
al senyor Torrella de Port-Bou, contra la
candidatura del senyor Salvatella.

EL PREU DEL PA.—Els fabricants
de farines de Girona, han notificat al go-
vernador, que per motiu de la nova alça
en el preu del blat, se veuen en la preci-
ssió de pujar el de les farines i per con-
següent el pà sofrirà també un augment.

FUNERALS.—Divendres se 'n cele-
braren en la sufragànea del Pont Major
en sufragi de l' ànima de D.ª Crecencia
Pau i Caulas, mare dels nostres entra-
nyables amics i companys don Agustí,
don Salvador i don Josep M.ª Riera i Pau
i don Ramón Sambola.

La part musical estigué a càrrec de
l' escolania de la Parroquia de la Cate-
dral que dirigeix nostre bon amic Mossén
Salvador Padrós i el chor de clergues,
interpretant selectes Mises de *Requie* de
cant gregorià.

Una gran gernació omplia el temple,
testimoniant una vegada més a la família
Riera l' estima de que frucixen.

Renovém als nostres amics i demés
família, nostre sentit condol.

OBITUARI.—El 27 del mes passat
morí a la ciutat de Figueras i a la avan-
sada etat de 86 anys D. Francesc Carré,
pare del nostre molt estimat amic i com-
pany D. Pere Màrtir Carré. An éll i a to-
ta la demés família els hi testimoniém
mostre més sentit condol.

AL VOL.—El troç de la Granvia que
atravessa l' Acequia Monar constitueix
un veritable perill públic. Una paret d'
escassa elevació permet que s' hi pugui
enfilat la mainada i moltes vegades hi
hém vist enfilades a criatures de pocs
anys qui amb una rellisada o una petita
empena podrien caure dins l' acequia
d' on difícilment ne sortirien amb vida.
Si algún dia succeeix alguna desgracia
se posarà el crit en el cel. Però nosaltres,
que creiem que és millor prevenir-ho, ho
fém avinent a qui correspongui per a que
si no 's pot arregla-se definitivament, al
menys, d' una manera provisional, s' hi
arrangi una tanca amb filferro que inpi-
deixi el poguer enfilat-s' hi.

INCULTURA.—Sembla que entre
uns quants *jovencitos* de la bona (?) so-
cietat, ha arrelat la deria de fer malvé la
nostra gran Catedral.

I ho diem aixís perquè quasi cada dia
de cing a sis de la vetlla, s' entretenen
tirant pedres contra la façana principal.
No en tenen prou amb la forsa dels seus
biceps que per que facin mes mal, utilit-
zen la *fona* o lo que coneixém vulgar-
ment per mandró.

No hi hauria qui fos prou per a donar-
los-hi una bona llisó? Aixís ho esperem
de la rectificat de les autoritats gironines.

EN HONOR DEL Sr. MATHEU.—
El dijous arribaren els comissionats del
Ajuntament de Cervera, amb l' alcalde
Sr. Cama, l' arxipreste Dr. Brufau, dipu-
tat senyor Riu, director de *Nuevo am-
biente* senyor Puigredon i altres per a
regalar el bastó de mando al seu dipu-
tat a Corts i Governador de Girona se-
nyor Matheu.

Els esperaven el governador senyor
Matheu, l' alcalde senyor Llobet, varis
regidors gironins i representants de la
premsa.

Ja en les Cases consistorials, el se-
nyor Llobet và donar la benvinguda als
visitants, agraint les mostres de conside-

ració el senyor Matheu i el senyor Cama
per l' Ajuntament de Cervera.

A les nou a cà la Ciutat hi hagué re-
cepció de les personalitats invitades en-
tre les que hi havia totes les autoritats i
representants de les més altes institu-
cions de Girona.

Parlaren l' alcalde senyor Llobet en
nom de Girona; els Srs. Puigredon, Riu
i Rd. Brufau de Cervera; el senyor Font
i Fargas per la premsa gironina, aca-
bant el Governador amb sentides para-
ules de gratitut.

BISBE NOU.—El canonge de la Seu
barcelonina i vicari general del difunt
Sr. Bisbe Dr. Laguarda, D. Francesc
Muñoz, ha sigut designat per a ocupar la
Seu de Vicí, com a successor dels Mor-
gades i dels Torras i Bages.

ACLARACIÓ.—A última hora sens
comunica que contrariament a lo que diem
en la secció *Cultura i Art*, aquest any hi
haurà ball de Carnaval al Teatre Principal.

Per pendre aquest acord, s' ha hagut
de trepitjar la llei, no s' ha acordat en se-
ssió d' Ajuntament i adhoc potser tampoc
per la comissió corresponent.

Protestem de que el Teatre Principal
serveixi per a donar espectacles que en
res diuen en be de la cultura i l' art i que
son un rebaixament per tots els ciuta-
dans.

MALALT.—Han sigut administrats
els últims Sagraments al nostre bon amic
En Josep Adroher, auxiliar de Secretaria
del Ajuntament.

Deu li concedeixi una ràpida millora.

Corones dentals Audouard

de 21 Kts., fetes a mida i colocades
en dos hores, estalviant viatges i vi-
sites inútils.—De 20 a 30 pessetes.

Estudis i dictàmens radiografics

d' anomalies de la dentició en els in-
fants i d' enfermetats dels ossos i de-
més desordres de les sinuositats bucal

PONTS - BRIDGES - INLAYS

i treballs d' or a preus convencionals.

St. Francisco 12-1er. -- GIRONA

Mercat de Girona

Dia 4 Mars 1916

Productes agricols	Màxim		Mínim	
	Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.
Blat (els 100 Kgs.)	34'00		33'00	
Ordi "	28'50		28'00	
Sécol "	30'00		29'00	
Civada "	28'00		27'50	
Blat de moro "	32'00		31'00	
Fasoles "	62'00		61'00	
Faves "	34'00		33'00	
Pésols "	—		—	
Cigróns "	49'00		47'00	
Arroç "	70'00		48'00	
Fasols "	60'00		58'00	
Garrofes "	17'75		17'00	
Fenc (el quintar metric)	—		—	
Palla "	—		—	
Patates	21'50		16'50	
Arrels i tuberculs	—		—	
Llana blanca	230'00		230'00	
id. negra	220'00		220'00	
Vi (el hectòlitre)	50'00		45'00	
Aiguardent "	—		—	
Alcohol "	—		—	
Oli d' oliva "	125'00		110'00	
Formatges (el Kilo)	05'50		05'00	
Greixos "	02'75		02'50	
Bacallá sec "	01'85		01'75	
Cavalls (per cap)	—		—	
Mules "	—		—	
Burros "	—		—	
Vaques "	550'00		500'00	
Cabres "	—		—	
Porcs "	—		—	
Bous "	650'00		500'00	
Gallines una	06'00		04'00	
Pollastres "	03'00		02'00	
Ous dotzenes	01'30		01'20	

Torres — Imprenta — Gerona

GRAN FÀBRICA

d' Aiguardents,
Licors,
Aixarops,
Vermouth,
i vins selectes
de

JAUME REGÁS

Pont Major de Girona

Grans premis en les Exposicions univ-
ersals de París (1878) i de Barcelona (1888)

SOMBRERERIAde **RAIMONDA CREUHET**

Rambla Llibertat-22 -(Sota les voltes)

Gran assortit de sombreros i
gorres de totes classes.

Trajos per a nens**F. SOLÀ**

Optic i Joier

Rambla de la Llibertat, - 26

GIRONA

Busquets i Llapart

BANQUERS

Ciudadans 5 i Ferreries Velles 6. — GIRONA
Telefons: Urbà, 88 - Interurbà, 53

Comprém i veném, a l' acte,
tota classe de valors nacionals i
extrangers.

Realitzém, amb gran ventatja,
totes les operacions de

**BANCA, BORSA, CANVI,
VALORS i CUPONS**

Dalman Carles,
Plà i Cia.

Editors. -- GIRONA

Fabrica de Galetes i Biscuits

DE

SALVADOR PLAJA

Premis en les Exposicions In-
ternacionals del Tibidabo i de
Barcelona

Telèfon 204 - Figuerola 33.-GIRONA

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives,
de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d' Ajuntaments,
fabricants i particulars.

(Unie despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

Representant en Barcelona i Madrid

Carrer de la Forsa, 8, 1er.-Girona

Telefon interurbà núm. 40

ESMERAT SERVEI D' AUTOS

I COTXES DE LLOGUER

DE

J. PLÉ, BOSCH Y Cia.

Ciudadans, 10 i Ronda Figuerola
Telèfon 221 Telèfon 236

Especialitat en carruatges per
a empreses particulars i oficials,
casaments, bateigs i enterra-
ments, etc., etc.

Economia en els preus

GRAN ESTABLIMENT

de **MANUEL PUJADAS**

Antiga CASA BONET, fundada en 1840

Abeuradors 10 i 12
Rambla de la Llibertat, 39
GIRONA

Camiseria, Merceria, Perfumeria, Llenceria,
Optica de Precisió

nmens assortit en Corbates, Teixits i gen-
res de punt per a la temporada d' hivern
ESPECIALITAT EN ELS ENCÀRRECS

SABÓNS*Barangé*

BARCELONA,
GRANOLLERS, GIRONA

Alfred Ferrer

SASTRE-MODISTO

Plaça Constitució, 4, 1er
i Plaça Bell-lloch, 2, 2^{on}

GIRONA

**IMPRESSA
I LLIBRERIA****D. TORRES**

OBJECTES
D' ESCRITORI

GIRONA PL. CONSTITUCIO, 9

SASTRERIA SMARTde **J. Fernandez**

Ciudadans - 18

Tall inmillorable.
Les mes altes novitats
en tota temporada

Perruqueria de

R. CARBÓ

Ciudadans, 16 (Hotel Italians)

Especialitat en el tall del cabell i barba

Servei esmerat

i antiseptic.

Abonaments

especials

Estanislau Aragó

Procurador dels Tribunals

Ciudadans -- 5. -- GIRONA

De 9 a 12 i de 6 a 9

Josep M.ª Riera i Pau

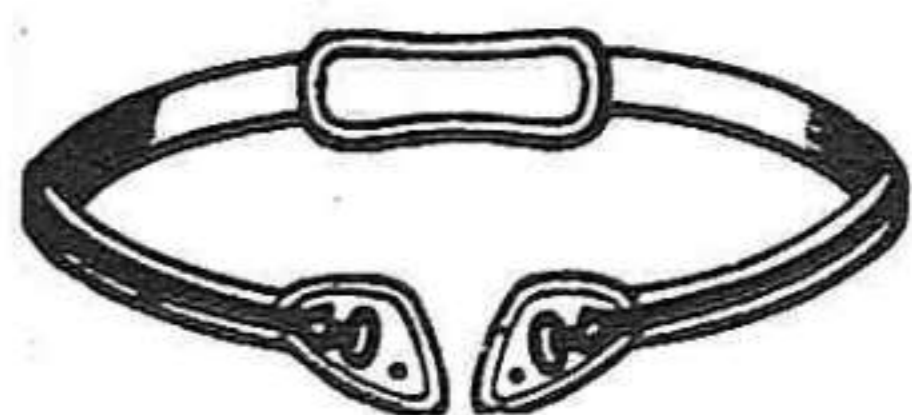
Metge Especialitzat en Malalties de

GOLA, NAS i ORELLES

Consulta de 9 a 12

NOU DEL TEATRE - 1 - 1er.

(cantonada a la plaça del Vi)

LA CREU ROJA

FARMACIA
ORTOPEGIA
PERFUMERIA

F. de A. Roca

Gabinet Ortopèdic per a la colo-
cació de tota mena d' aparells per a
corretgir les deformitats del còs humà.

Especialitat i grans existències en

Braguers i Faixes ventrals

SERVEI PERMANENT

Plaça del Oli. - Girona

EL GIRONÉS

PERIÓDIC SETMANAL

Política, Literatura, Art, Ciència, Informació Local i Comarcal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Girona trimestre	1'50 ptes.
A fòra	2'00 "
Numero solt	0'10 "